

تعطیلی پنج‌شنبه‌ها در کمند دو نقص فنی

آذر ۱۴، ۱۴۰۱

آذرقلم : لایحه «آخر هفته ۲روزه» با دو نقص فنی، تدوین شد. برنامه «تعطیلی سراسری پنج‌شنبه» و «کاهش ۵ / ۱ ساعت کار هفته»، اگر به همین شکل تصویب شود، تجربه تلخ «دورکاری کرونایی» و از آن بدتر، «افزایش مرخصی زایمان»، این بار برای «تعطیلات آخر هفته» تکرار می‌شود. مطابق این لایحه، همه کارکنان دولتی و خصوصی مشمول کاهش ساعت‌کار هستند؛ اما «پنج‌شنبه» همچنان در برزخ است.

به گزارش آذرقلم، ساماندهی تعطیلات آخر هفته دو روزه اگرچه فی‌نفسه لازم و ضروری است اما مانند تجربه مرخصی زایمان درباره مشمولان کاهش ساعت کاری با ابهامات بسیاری همراه است. از این رو تعطیلی پنج‌شنبه‌ها با دو نقص فنی همراه می‌شود. هیات وزیران در ۱۸ آبان به پیشنهاد سازمان اداری و استخدامی کشور، لایحه اصلاح ماده ۸۷ قانون مدیریت خدمات کشوری مصوب ۱۳۸۶ را به تصویب رساندند تا «تعطیلی پنج‌شنبه‌ها» و کاهش ساعات کاری را کلید بزنند. به این صورت که تعطیلات آخر هفته به دو روز افزایش یابد و در عین حال از ساعت کاری در حدود ۵ / ۱ ساعت در طول هفته بکاهند.

این لایحه طی چند روز گذشته به مجلس جهت انجام فرآیند قانونی و تصویب نهایی ارسال شده و «دنیای اقتصاد» با دسترسی به این لایحه به بررسی ابعاد این لایحه و تصمیمات دولت پرداخته است. تعطیلی آخر هفته دو روزه، موضوعی است که سالها مورد توجه بسیاری از کارشناسان، بخش خصوصی و البته سیاستگذاران کشور بوده اما توجیحات و دلایل ناکافی از سوی مخالفان ساماندهی تقویم تعطیلات رسمی، مانع عملی شدن یا به تعویق افتادن آن می‌شد. تعطیلات آخر هفته ای که می‌تواند در طولانی مدت تاثیرات مثبت و چشمگیری در توسعه گردشگری داخلی ایران در جهت پایداری بگذارد و بازار گردشگری کشور را با یک جهش جدی همراه کند.

این موضوع نه تنها بر توزیع سفر در تمام ایام سال برای خانوارها اثرگذار است، بلکه صنعت گردشگری را نیز بسیار منتفع می‌کند و می‌تواند علاوه بر افزایش درآمد فعالان این عرصه به ویژه در جوامع محلی، منجر به افزایش کیفیت محصولات، میل به سرمایه‌گذاری در این صنعت و ساماندهی سفرها در تمام ایام سال و کاهش ترافیک در تعطیلات مناسبی شود. آخر هفته دو روزه همچنین در «افزایش بهره‌وری» نیروی کار نیز موثر است. این لایحه سرانجام توسط دولت تصویب و به مجلس ارجاع داده شد.

در ماده ۸۷ ساعت کار کارمندان دولت در طول هفته چهل و چهار ساعت به تصویب رسیده بود و تاکنون ادامه دارد. اکنون دولت اصلاحیه ای در جهت تغییر ساعات کاری کارکنان به چهل و دو ساعت و سی دقیقه در هفته و دو روزه شدن تعطیلات در این قانون تصویب کرده که بر اساس آن در تبصره اول این اصلاحیه آمده است: «کارمندان می‌توانند با موافقت دستگاه اجرایی، ساعات کار خود را تا یک‌چهارم ساعت کار روزانه حداکثر ۱۰ ساعت تقلیل دهند. میزان حقوق و مزایا نحوه محاسبه سوابق خدمت این قبیل کارمندان متناسب با ساعات کار آنان تعیین خواهد شد.» این اصلاحیه که ۴ تبصره دیگر در این راستا آمده به شرح ذیل است:

با توجه به اصلاحیه مذکور به‌ویژه بر اساس تبصره اول و پنجم یک پیام امیدوارکننده از تصمیم دولت برداشت می‌شود که می‌تواند کاهش ساعت کار را برای همه کارکنان دولتی و بخش خصوصی محقق کند. اما با این وجود، دو نقص فنی بر این لایحه وارد است. اگرچه این پیام داده شده، اما به شکلی که دولت آن را مطرح کرده نمی‌تواند به این هدف و به همین شکل میسر شود و ضمانتی در جهت تحقق کاهش ساعات کاری و تعطیلات دو روزه سراسری و در نتیجه توسعه گردشگری وجود ندارد. در این لایحه موضوع «تعطیلی پنج‌شنبه‌ها» فقط کارکنان دولت را مدنظر قرار داده و به عنوان قانونی سراسری برای تمام مشاغل به ویژه بخش

خصوصی محاسبه نمی‌شود. بنا براین نمایندگان مجلس باید به صراحت یک بند دیگر را به این لایحه اضافه کنند و تعطیلات پنج‌شنبه را در «تقویم رسمی کشور» بگنجانند.

در حال حاضر، نمایندگان این شبهه برایشان ایجاد شده است که مراکز اصلی خدماتی همچون بانک‌ها و مراکز درمانی و نظامی با تعطیلی پنج‌شنبه در تقویم نیز تعطیل می‌شوند، پس با رسمی شدن این موضوع مخالفت می‌کنند. این در حالی است که در شرایط فعلی در روزهای جمعه نیز شعب کشیک در بانک‌ها، بیمارستان‌ها و فروشگاه‌ها و... نیز برقرار است و عملاً هیچ‌گاه مراکز اصلی خدماتی تعطیل نبودند و به وظایف خود می‌پردازند. فقط در روزهای تعطیل به صورت شیفتی و حداقل کارکنان انجام می‌گیرد.

اما مهم‌ترین نکته این است که دولت از آن غافل است و نمایندگان آن را در نظر نمی‌گیرند این‌که، تعطیلی باید برای همه مشاغل تحقق پیدا کند و همه شرکت‌ها و فعالیت‌ها تعطیل باشند و تنها محدود به کارکنان دولت نشود. تصویب این لایحه به این شکل، در درجه اول، منجر به نابرابری و ناعدالتی بین شهروندان کشور و تفکیک مشاغل دولتی و خصوصی می‌شود و تقریباً ۵۸ درصد جامعه را به شکل مستقیم و ۸۵ درصد را به شکل غیرمستقیم نادیده می‌گیرد و تنها ساعات کاری و تعطیلات آخر هفته جمعیت ۱۵ درصدی بخش دولتی را ساماندهی می‌کند. همچنین این طرح به حوزه گردشگری و بخش خصوصی فعال در این صنعت آسیب بزرگی وارد خواهد کرد، زیرا منجر به تقویت بخش خدمات گردشگری دولتی و انحصار این صنعت به نفع دولت و خروج بخش خصوصی از این صنعت خواهد شد. زیرا کارکنان دولت طبیعتاً از مزایا و خدمات دولتی در سفرها بهره خواهند برد و به مراکز اقامتی و تفریحی دولتی می‌روند.

نقص فنی دیگری که بر اصلاح این لایحه وارد است ابهامی است که در تبصره‌های یک تا ۴ در مقایسه با تبصره ۵ وجود دارد. در تبصره ۵ تاکید بر کاهش ساعت کاری برای همه کارکنان مشمول قانون کار است که ساعت کاری را به ۴۲ ساعت و ۳۰ دقیقه در طول هفته برساند، این در حالی است که در بندهای دیگر، قانون تعطیلی پنج‌شنبه‌ها تنها مشمول دستگاه‌های اجرایی کشور است و این در تضاد با تبصره ۵ است و همین ابهام و تضاد منجر به ابهام برای کارفرمایان غیردولتی در رابطه با کارکنان خود می‌شود. این امر دقیقاً امکان تکرار تلخ مرخصی زایمان را فراهم کرده است. قانون ۹ ماهه مرخصی زایمان برای زنان تا سال ۱۴۰۰ با ابهامات بسیاری همراه بود که کارفرمایان بر اساس دیدگاه خود این قانون را تفسیر به رای می‌کردند و این امر موجب سردرگمی بسیاری از بخش‌ها شده بود و در سال ۱۴۰۰ با اصلاحیه‌ای در

این قانون، ابهامات برطرف شد و مرخصی ۹ ماهه برای تمام کارکنان زن به اجرا درآمد.

این در حالی است که به جز چند کشور توسعه نیافته، باقی کشورهای جهان سالها میکند دو روزه در تقویم کشورشان گنجانده شده و حتی در سه سال اخیر برخی از کشورها همچون ژاپن، فنلاند، امارات و... از این حد فراتر رفته و اقدام به سه روزه شدن تعطیلات هفتگی کرده‌اند و به صورت دوره‌ای این طرح‌ها را در چند شرکت بزرگ خصوصی به شکل آزمایشی به اجرا درآوردند و پس از موفقیت در این طرح، اقدام به سراسری کردن آن و تعمیم آن به کل جامعه و حتی بخش‌های دولتی نیز کردند. در حالی که جهان در جهت توسعه گردشگری و افزایش اوقات فراغت و در نتیجه بازدهی بیشتر کارکنان خود به سمت کاهش ساعت کاری و افزایش تعطیلات هفتگی پیشرفته، در ایران هنوز برای دو روزه شدن تعطیلات همگانی و گنجاندن آن در تقویم رسمی کشور با مشکلات جدی مواجه‌ایم و لایحه مذکور تنها برای ۱۵ درصد از جمعیت کشور برنامه‌ریزی شده است. این در حالی است که این طرح فراگیر و شامل همه آنها می‌شود که تاکنون از آخر هفته دو روزه محروم بودند.

منبع: دنیای اقتصاد